

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

Economic Forum EU-Moldova, 29-31 March 2011, Chisinau

Discussion Panel: How to overcome a Standstill: Transnistria and the Prospects for the Region

Moderator:

Markus Meckel, former Foreign Minister, Germany

Speakers:

Cristian Diaconescu, Vice-President, Senate of Romania

Ihor Kharchenko, Ambassador, Special Representative of Ukraine on Transnistrian Settlement, Ministry of Foreign Affairs, Ukraine

Eugen Carpov, Deputy Prime Minister for Reintegration, Republic of Moldova

Daniel Nord, Deputy Director, Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), Sweden

Slawomir Pichor, Deputy Head of Mission, European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine, Poland

Philip N. Remler, Head, OSCE Mission to Moldova, USA

Commentators:

Iulian Chifu, Director, Conflict Prevention and Early Warning Center, Romania

Oazu Nantoi, Programme Director, Institute for Public Policy, Republic of Moldova

Victor Osipov, Former Deputy Prime Minister, Republic of Moldova

Transcript

Markus MECKEL: We pass to the next panel after the marvelous first one with EU Moldova integration and I think what we are dealing now is the conflict issue which is a crucial one. We have some speakers and after that, commentators and so it will be a busy panel. I will start by introducing myself; I am Markus Meckel coming from Germany. I grew up in the Eastern part of Germany so I have my own experience, transition situation, communism and all that followed to establish democracy. Afterwards, I served as a Member of the Parliament for the last twenty years in Foreign Policy and European Policy. I think that in this situation there are really difficult problems to solve and in this situation we got some time ago, after the silent formal framework of 5+2, with Angela Merkel and President Medvedev meeting and you pushing the question of Transnistria in the public awareness. But the question is what may happen in that field. I myself, had the chance during Germany unification, after the peaceful revolution to take part in the 2+4 talks in which both Germanys at that time, had to negotiate Germany unification with the four allies of the Second World war and my experience from that is that not, especially, in the formal meetings, the most important decisions are made. It is very important to have informal communication. Besides, a lot of them give the framework for that final, formal

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

negotiation which is crucial. I think now we have a new move in that direction and we will talk a little bit about that.

The second point I would like to start is that we have to get a solution to convince Transnistria but not only authorities there, acknowledged or not, but we need a solution accepted by the citizens, of the population. So, we have to deal, to negotiate with the authorities but on the other hand we have to have on our mind that the aim are the citizens, the people living there who had no chances until now to come out as individuals, as citizens and give them their own choice in this respect.

The third point I would like to mention at the beginning is the question of Europe. I think that it will be important, and we will speak about that, the question of Europe and European perspective. I think, especially, mentioning the people, the population in Transnistria, the question is what message do we have for them, for the future. It is really a deficit that EU, until now, was not able to give a clear European perspective to Moldova and, beside that, to other countries of the Eastern Partnership, although, from our European Treaties it is very clear that every European country which is meeting the criteria has the right to be a member in the future. So, we have a difficulty that in my view, we as EU are not really credible to follow our own line giving the message that if you meet the criteria you will get the chance to be member of the EU.

We have very good panel here with one or two deficits. No Russian participant is here and I think that Russia is playing an important role in that. So, we have to give that perspective from other side and to deal with them too. The second point to be mentioned is that Transnistria has no representative here. We would like to give voice to the Transnistrian population too and think what their interest in this field has to be considered.

I would like to start with Mr. Remler, he is the Head of the OSCE Mission in Moldova. He is an old experienced diplomat with a lot of experience in this region, coming from USA and I would like to give you the floor.

Philip N. Remler: I am usually very cautious or pessimistic about progress on the Transnistria conflict. I just wanted to make a few points that maybe bland, but at least, not so pessimistic because I do see some positive signs. The particular sign that I like to see, that I see and I like is that Moldova is taking ownership of this issue for the first time. Three and a half years ago, when I came here, I got the impression that there was no Moldovan ownership of the issue. Someone else would solve the problem. It is an international problem and somebody else would solve it Russia, the EU, the US. They would solve it quickly, effortlessly and they would fulfil Moldova's aspirations, interests and not their own so

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

they would be no need to compromise. To this day this spirit lingers a bit. 60% of the population here believes that Transnistria can and must be integrate with no compromise what so ever, not even autonomy. Last year was even higher, it was 68%. Based on and preserving that attitude was a harsh politicised rhetoric that accomplished little and was counterproductive. But, a year and a half ago, a new Government took on, one that realized that this is first and foremost a Moldovan problem. No one in the international community was going to be more a Moldovan than the Moldavians. The Moldovan they could help but they could not replace the Moldovan efforts. Moldova had to take ownership, had to engage. What we saw was a new engagement, a new thinking, a new non standard step such as Mr. Filat's football diplomacy and a much less politicized rhetoric. The transnistrian responded to this as a result we saw some accomplishments that relived the plague of Moldovans living in left bank villages administered from Chisinau. Transnistrians repealed their transit fees, their 100% quota import and quota tax, the extended regime for Dorotscaia farmers. There has been some work on some confidence building measures in the economic field such as railroads, telephones and this, despite some fears of the opposition from some hood and making money from the status quo.

There are some hopeful signs in negotiations. The informal 5+2 process, the official process has been interrupted for five years now, but this gradually has become a more robust process even though remaining informal we will be discussing "officialisation" as we call it in Vienna on the fourth and fifth of April. The so called 1+1 process, the process between the political representatives of the sides, and I see Victor Osipov here, this started in late 2009 and that process is deepening and going on several levels not just at the level of political representatives, but at the working level in their offices. There are other signs, however, that there are still not encouraging, of course, the working groups designed to promote confidence building, these are not yet satisfactory. They are still meeting too sporadically. We have been working for nearly a year on regulations to help them run more effectively, but they still haven't agreed. We hope that this will be soon and I believe the OSCE Chairman in office will be coming with some proposals at the next meeting. The Joint Control Commission, which oversees security in the security zone that has been stalemated for quite some time now. Of course, we still hear politicised rhetoric on both sides though thankfully not anymore from the Government from this side of the river.

The process of engagement is still relatively at an early stage and it needs to develop. After 20 years of conflict anyone who demands instant results is part of the problem not part of the solution. Above all, the policy needs to be consistent. I have to know that for too long, too many people, including in Moldova, but also in the international community had no policy. They had goals, but a goal is only part of a policy. You need a strategy, you need willingness to devote resources, and you need time, money, people. For example, I can say that I have a goal of getting a million dollars, but unless I have a strategy of getting that and actually try to do that they won't add a penny to my bank account. You can repeat the goal all

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

over again that won't help you either. Now, I see that something is getting close to a real policy, real strategy. We still need a lot of work on it. We are in close contact with the Deputy Prime Minister Eugen Carpov and with others, and I believe that this is really getting somewhere. Again, the primary burden, I have to stress, falls on Moldova. If Moldova can continue the good start that has been made in the last year and a half the international community will be ready to help.

In that context, let me just conclude, since we have a German moderator, by recognizing the great role that Germany is starting to play in this process. Germany is not a member of the 5+2 it is represented through the EU and, of course, by OSCE, but Germany has taken the initiative to try to put the transnistrian issue into the overall security architecture of Europe, something that every state has an incentive to work hard on and I think that by doing that, by the initiative, by the efforts that the Germans are making they are showing how the international community really can help. This doesn't take the burden off Moldova, but it does give a greater chance for Moldova's efforts to be successful. Again, when Moldova makes efforts the international community can help. Thank you very much for your attention!

Markus MECKEL: Thank you very much Mr. Remler! I think it was really an important point to make that the question is, the whole framework, for European security and the Merkel and Medvedev talks brought to that level. The question of confidence building, it could be and it should be that example where we can show that we can trust in each other and I think this is an important way. As you mention, it would be good to make clear about the ownership. We will continue with Mr. Slawomir Pichor who is the Deputy Head of European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine, so, he is the representative of the EU with a special task in that special field which is really important in order to solve some problems in that region, especially with Ukraine. I would like to ask you to follow, please.

Slawomir PICHOR: Thank you very much! First of all I would like to thank you very much for inviting me and giving the possibility to share my views. I am representing the EU Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine which is a technical advisory mission, so I will focus more on this technical point of view. When I was thinking how to approach the question which is in the title of this panel I was wondering if it is possible to make steps ahead towards the settlement of the transnistrian conflict without progress in the negotiation and political settlement process and I concluded that certainly there are elements that must to be solved at the highest political levels, but there are also elements that can be handled by experts, to build the best support for political settlement. These essential elements would serve to building trust, social and economic development, freedom of movement between two banks in accordance with the norms and international standards, obligations of the Republic of Moldova and mutual benefits between the two conflicting parties.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

Yesterday I was listening to the panel with the participation of those three former presidents and the moderator offered the job of special envoy for transnistrian conflict settlement to President Kwasniewski and he was not so optimistic to overtake this job. He concluded that from the other point of view, it would be very good because it would be a long term job. This brought me to the conclusion that, in general, the integration process is clearly following the evolutionary pattern. Giving an example is to be recalled the beginnings of cooperation among European countries. In fact, the European integration process was set up with the aim to end the frequent and bloody wars between neighbours which culminated in the Second World War. Despite the democratic system in Western Europe, the welfare of the population and the economic situation in 1950 was not much better than in the East. The economies of those countries were separated from each other and from the rest of the world by high tariff and other barriers against internal and external market. These barriers were translated into customs measures, fiscal measures and other administrative and bureaucratic procedures to discourage or even prohibit external exchange. To stimulate the development of European countries economies the barriers between them were lift and the wider internal market and economic cooperation increased prosperity and the attractiveness of integration process.

Now turning to the point, what is the current situation in the region and the consequences following the frozen conflict? Since the cease fire, following the limited armed conflict out between the two banks of the Nistru River, the major issue, putting away the political aspects of this conflict between Chisinau and Tiraspol are the custom regime, different financial and legislation systems as well as the disruption of transport corridors which affect the economy and trade development of the R. of Moldova. The existence of the unrecognized transnistrian entity along with the worsening of relations between Chisinau and Tiraspol calls for the creation of high internal and external barriers and negative consequences, some of the most common examples being, and I will put some examples here: low GDP per capita on both banks of the Nistru River, degenerated economic ties between the two banks, different taxation and custom systems, double custom controls and fees. It was said already by ambassador Remler, one hundred custom duties on goods originated from the right bank and destined to the left bank, no opportunities for using the transport of goods through transnistrian region, disruption of the railway, cargo traffic through the transnistrian region, disruption of movement of people and goods between the two banks of the Nistru River, no transparency and favourable environment for investments, poor roads, infrastructure, confidence building measures format not fully engaged.

How to overcome the standstill in the process of transnistrian conflict? What could trigger the progress in the negotiation process? Finally, how to help the half a million people who are trapped in this geopolitical controversy? The creation of single economic and trade spaces in the entire R. of Moldova

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

including transnistrian region could be a catalyst to implement steps towards the peaceful settlement of the transnistrian conflict. Enhancing cooperation on economic issues could also be the prime movement to make progress in other areas such as infrastructure, agriculture, social issues, resumption of law enforcement cooperation and strengthening security in the whole territory of the R. of Moldova. Indeed, but its very nature, economic cooperation between the two banks of the Nistru River cannot be decided unilaterally, but can be envisaged in bilateral contacts of the two parties, I mean Chisinau and Tiraspol. However such protectionist and isolationist system present in Transnistria cannot last for a long period. It will lead to great dissatisfaction from the part of consumers whose choice is very restricted and to the more dynamic part and less protected, businessman, who find their limit of activity by barriers. This dissatisfaction of consumers, voters and progressive businessman, influential interest groups would press the political elite to lift the barriers and influence changes in the system.

Which are the reasons for improving economic cooperation between the two banks? It has to be recalled that ... resident on the both banks of the Nistru River have more economic ties with EU or Russian Federation and Ukraine, but also between them being the main transnistrian production destined for the right bank market. I will give now some statistics: for the last two years the statistics indicate that over 50% of the production originated from the right bank was exported to the EU, around 20% and 10% respectively to Russian Federation and Ukraine, but less than 3% to the left bank. The later was, most probably, due to the one hundred percent customs duty policy imposed by the so called Tiraspol regime on goods originated from the right bank. On the other side, over 40% of the transnistrian production was exported to EU as well as the right bank market area and around 20% percent and 5% respectively to Russian federation and Ukraine. It is also worth mentioning that the increasing trend with reference to exports to EU was due to EU ATP, Autonomous Trade Preferences Agreement, asymmetric agreement granted to R. of Moldova in March 2008 and enjoyed by traders from both banks of the Nistru River. Elimination of high tariff, technical and fiscal barriers between the two banks will increase transparency and compliance as well as create conditions for fair trade and competitiveness of the Moldovan manufacture in the internal and external markets. It is evident that strengthening economic cooperation between the business communities and particularly between the relevant institutions resident on both banks of the Nistru River will united Chisinau and Tiraspol politically as well as economically.

Now, what could be done for strengthening economic cooperation and development between the two banks? It was already said that we don't have the strategic plan so, I think that we need an Action Plan for developing economic issues and this Plan should be considered and cover the following areas: ensuring that a single custom territory exists not only de jure, but also de facto, in a single custom territory. It could also be considered other elements determining the allocation of custom indexes and indirect tax revenues between the two parties. This could finally allow ...internal custom check points

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

with are based on the dividing binding line of the two banks. Additionally, cooperation between the business communities, I mean between the Chamber of Commerce based at two banks, harmonisation of the banking system in order to achieve the transnistrian access to international banking system, further on implementation of joined infrastructural projects for usage of the equal treatment of the EU - Moldova ATP, resumption of the railway, traffic through transnistria, transparency on economic issues.

What could finally be achieved for the reintegration process of the R. of Moldova from that? Increase prosperity and attractiveness of the reintegration process and political and economic development of the R. of Moldova. Thank you very much for your attention!

Markus MECKEL: Thank you very much for your detailed report. It is clear how many details have to be negotiated in that difficult way. Now we can welcome the Deputy Prime Minister of this country and the host here Mr Eugen Carpov. He served in former times as Deputy Foreign Minister and now he is responsible exactly for this issue. I remember that in 2+4 talks, where I took part, the end was 1 and 4. I think we have the same goal here that in the end it has to be 1+5 and not 2+5 and I think this has to be mentioned at the beginning. Mr Carpov you have the floor, please.

Eugen CARPOV: Vă mulțumesc foarte mult! Onorată asistență, stimați oaspeți și participanți ai acestui forum, în primul rând, vreau să încep ai mulțumi moderatorului, domnului ministru Markus Meckel, pentru faptul că a găsit timp să vină la Chișinău și să modereze acest, foarte important pentru R. Moldova, panel. Domnul Meckel vine dintr-o țară, Germania, care este importantă pentru noi și prin experiența pe care a parcurs-o în timpul procesului de reunificare a Germaniei și cred că acestui aspect în viitor îi va trebui să-i atragem o atenție mult mai mare, să preluăm acele elemente pozitive pe care poate să ni le ofere Germania prin experiența acumulată.

La fel, aș vrea să mă refer la faptul că domnul Meckel a menționat reintegrarea țării ca o prioritate foarte importantă și a menționat integrarea europeană care este prioritatea de bază a politicii noastre interne și externe. Este o legătură foarte strânsă între cele două elemente de prioritate. Eu aș spune chiar că integrarea europeană și reintegrarea țării sunt două părți ale aceluiași scop și vreau să-mi exprim convingerea că progresele pe o direcție, cu siguranță, vor influența pozitiv și mișcarea armonioasă pe planul celeilalte priorități. Vreau să spun că fără reintegrare, integrarea europeană nu va fi plenară a R. Moldova, integrarea europeană a R. Moldova, la asta vreau să mă refer.

În calitatea mea de viceprim-ministru responsabil pentru reintegrarea țării aș dori să menționez că viziunea Guvernului la capitolul integrității teritoriale a R. Moldova este una cât se poate de clară. Reintegrarea țării urmează să se producă pornind de la prevederile cadrului legislativ existent și în baza

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

principiilor și standardelor internaționale. Soluția finală trebuie să reprezinte un model de reintegrare durabilă și eficientă, să excludă posibilitatea unei reapariții a conflictului în viitor. Soluționarea conflictului trebuie să asigure reintegrarea țării în cadrul frontierelor recunoscute pe plan internațional, astfel ca în rezultat stătalitatea și suveranitatea R. Moldova să fie consolidată, iar forma reunificării să garanteze funcționalitatea acestuia. Potrivit unor convingeri care există, diferendul transnistrean, spre deosebire de alte conflicte înghețate din spațiul ex-sovietic, este unul mai puțin complex, acest fapt fiind de natură să asigure relativ ușor identificarea unei soluții adecvate în termeni cât se poate de restrânși. Caracterul artificial al acestui conflict, precum și lipsa unor antagonisme de natură etnică sau religioasă constituie condiții propice pentru elaborarea unor scenarii realiste de reglementare. În ciuda anumitor deosebiri de mentalitate, precum și a impactului ostilităților din anul 1992 asupra conștiinței unei părți a populației din R. Moldova, oamenii care locuiesc pe ambele maluri ale Nistrului nu au sentimente de ură și dușmănie unul față de altul. Moldovenii, ucrainenii, rușii, reprezentanții altor etnii de pe ambele maluri ale râului Nistru, în majoritatea lor creștini-ortodocși, uniți între ei prin rădăcini istorice comune, prin legături de rudenie, prin căsătorii, prin cultură și tradiții, sunt în general compatibili și capabili să trăiască în pace și bună înțelegere într-un stat unic. Reitez ideea că Guvernul R. Moldova va utiliza atât posibilitățile interne cât și pe cele care le oferă partenerii noștri internaționali pentru a obține într-un timp cât mai scurt posibil un progres real pe calea soluționării conflictului.

Pe plan intern trebuie să promovăm reformele, trebuie să modernizăm R. Moldova, trebuie să ridicăm standardele vieții în țara noastră, trebuie să asigurăm siguranța cetățenilor, atât pe malul drept al Nistrului, cât și pe malul stâng. Pe planul extern, vom continua să utilizăm aspectele pozitive pe care ni le oferă procesul de internaționalizare a soluționării conflictului transnistrean. Implicarea noilor actori în acest proces, a fost și rămâne un element cheie pentru obținerea soluționării. Mă refer la implicarea Uniunii Europene, implicarea pleneră și a Statelor Unite ale Americii. Evident că pledăm și vom pleda în continuare pentru soluționarea problemei transnistrene, exclusiv pe cale pașnică, prin intermediul unui proces de negocieri transparent, deschis în cadrul formatului actual 5+2. Este un format care funcționează, este un format în cadrul căruia deja au fost atinse anumite progrese. Pentru moment, o prioritate pentru noi rămâne ridicarea nivelului discuțiilor în cadrul acestui format de la consultări la negocieri oficiale. De ce dorim noi acest lucru? Pentru că în cadrul unui format de discuții oficiale urmează să abordăm problema statutului regiunii transnistrene ca parte componentă a R. Moldova. Atât timp cât suntem în regim de consultări putem soluționa sau aborda spre identificarea unor soluții doar aspecte tehnice sau unele subiecte care țin de dificultățile întâmpinate de către populația de pe ambele maluri ale Nistrului.

Acum se pare că avem un suport din partea tuturor principalilor participanți din 5+2, aș vrea să menționez și rezultatele ultimei vizite întreprinse de colegul meu, Iurie Leancă la Moscova, am văzut

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

inclusiv relatările în presă despre declarațiile pe care le-a făcut Ministrul Afacerilor Externe al Federației Ruse, domnul Lavrov, care a menționat că Federația Rusă sprijină reluarea unui dialog politic, Federația Rusă sprijină soluționarea conflictului pe baza suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, sprijină soluția prin care Transnistriei i se va oferi un statut special în componența R. Moldova. Este un mesaj care pentru moment ne încurajează. Avem o activizare a poziției din partea, practic, tuturor actorilor internaționali implicați, aici aș menționa și ultimele vizite care au avut la în R. Moldova, în special vizita Vice Președintelui Statelor Unite ale Americii, domnului Biden, vizita mai devreme a Înaltului Reprezentant al Uniunii Europene baronei Ashton. La fel, aș menționa și pașii care au fost întreprinși de către partenerii noștri internaționali pe parcursul anului trecut, în special memorandumul semnat de la de Mezeberg de către Cancelarul german și Președintele Federației Ruse. Declarația făcută trilaterală, Medvedev – Sarkozy – Merkel sunt exemple concrete de focusare a atenției pe plan internațional asupra necesității soluționării conflictului transnistrean într-o manieră mult mai pragmatică, mult mai concretă și în concordanță cu standardele și principiile dreptului internațional.

Pe lângă 5+2, rămâne pe agenda soluționării conflictului și aspectul prezenței militare ruse în R. Moldova. Cunoaștem că trupele rusești se află practic începând cu anul 1994, contrar legislației R. Moldova, contrar prevederilor Constituției, se află ilegal pe teritoriul țării noastre și urmează să continuăm eforturile și le continuăm practic atât pe plan bilateral cât și folosind cadrul organizațiilor internaționale care se preocupă de aceste subiecte, să insistăm asupra reluării neîntârziate, imediate, necondiționate a retragerii trupelor străine. În mod urgent trebuie reluată retragerea munițiilor din depozitele din localitatea moldovenească Colbasna, care reprezintă un pericol real, iminent pentru populația din regiune care poate să afecteze, în cazul unui accident, incident, chiar tehnic ar putea să afecteze nu doar teritoriul R. Moldova, dar și teritoriul Ucrainei care se află la 3 km de la respectivele depozite.

Suntem la fel interesați să discutăm și cu partenerii noștri și despre eficiența operațiunii actuale de pacificare, care joacă un rol deosebit pentru situația din zona de securitate, în primul rând, dar și pentru situația din întreaga regiune transnistreană. Mă refer aici la cazurile care au loc tot mai des de încălcări flagrante ale drepturilor omului, în primul rând, care se întâmplă în regiunea transnistreană, aici aș vrea să menționez faptul arestării și condamnării cetățenilor moldoveni Vardanean și Cazac. Mă refer și la ultimele cazuri de arestări, rețineri ale locuitorilor localității moldovenești Corjova, printre care primarul, consilierul local, alți cetățeni. Este evident că problema respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană este una foarte și foarte stringentă la care trebuie să ne gândim în ideea asigurării unui mecanism complex care să excludă încălcările drepturilor omului de acest gen și să asigure real protecția cetățenilor moldoveni unde nu se vor afla ei pe întreg teritoriul al R. Moldova. La fel, vom continua acțiunile orientate spre întărirea încrederii între cele două maluri ale râului Nistru, pentru acesta avem

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

disponibilitatea deplină, nu doar voință politică dar și suport financiar din partea partenerilor noștri internaționali, organismele internaționale, dar și statele donatoare care participă activ. Vom continua organizarea acțiunilor comune sub formă de seminare, de conferințe, de mese rotunde pentru a aborda împreună subiectele acute de pe agenda noastră, subiectele care creează dificultăți, în primul rând pentru circulația liberă a cetățenilor de pe ambele maluri, pentru circulația bunurilor, serviciilor, pentru siguranța, securitatea cetățenilor, pentru activitatea agenților economici. Din partea Guvernului R. Moldova suntem deciziși, suntem hotărâți să oferim toate posibilitățile sau toate instrumentele necesare agenților economici din stânga Nistrului pentru a le facilita activitatea, doar că această activitate trebuie să fie racordată cu cadrul juridic al Republicii Moldova care la rândul său este racordat unor standarde internaționale sau angajamente pe care le are statul nostru.

Avem formate și grupurile de lucru, care sunt de acord cu poziția, opinia domnului Remler, nu au atins performanța sau nu au eficiența pe care ne-am dori-o. Observăm o anumită rețineră din partea partenerilor din stânga Nistrului atunci când organizăm diferite activități comune, dar sperăm că cu ajutorul partenerilor noștri internaționali îi vom convinge pe cei din stânga Nistrului să fie mai activi, să vină cu un răspuns adecvat inițiativelor moldovenești. Avem și proiecte foarte concrete când reprezentanții din stânga Nistrului ar putea fi parte la acestea, mă refer, de exemplu, la euroregiunea Nistru care este propusă sub auspiciile Uniunii Europene și ar putea să includă tratative atât din R. Moldova cât și din Ucraina și aici ca parte a R. Moldova ar putea să vină și reprezentanți ai autorităților locale din câteva raioane din stânga Nistrului. Sperăm că și aici rațiunea celor din Tiraspol va domina și ei vor beneficia de aceste instrumente foarte importante pentru a se racorda la procesele internaționale care se produc prin intermediul R. Moldova.

Finalizând această prezentare aș spune că suntem optimiști. Anul 2011 ne deschide anumite perspective, este o mișcare pe care o considerăm noi la momentul actual pozitivă, sperăm că la reuniunea următoare în cadrul 5+2 care urmează să aibă loc la 4-5 aprilie la Viena, vom decide reluarea dialogului politic și atunci cred că pentru luna iunie ne vom pregăti pozițiile pentru a demara discuțiile pe problema statutului regiunii transnistrene ca parte componentă a R. Moldova. Vă mulțumesc!

Markus MECKEL: Thank you very much Mr prime Minister for this very comprehensive report and we can respond to that and now I will come to both neighbours who are important for the process. I would like to welcome first, the Vice President of the Senate of Romania Mr. Cristian Diaconescu. He is a former Foreign Minister of his country, a well experienced foreign politician. If I can see the situation I remember the talk we had between the politicians from Poland, Russia and Germany some days ago and we asked the Russian politicians about the transnistrian issue and they said the most important problem is that Romania demands for a great Romania. I answered to him this is a crazy idea and so coming from

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

that talk I will give you the floor to make clear to our partners what is the Romanian perspective because you are very much involved by historical reasons, you are an important partner of the EU, direct neighbour so you have to play an important role.

Cristian DIACONESCU: Mulțumesc, domnule Meckel, mulțumesc pentru premiza de introducere acestui subiect. Pentru a nu abuza de răbdarea celor care ne ascultă, aș vrea să plec de la o altă premiză, și anume aceea că poate lucrurile nu sunt atât de complicate precum par. Poate că situația și clarificarea problemei transnistrene nu este atât de complexă și poate putem pleca de la premise ceva mai simple în analiza acestei situații în domeniul relațiilor internaționale. De fapt ce avem? Avem o entitate rezultată dintr-un conflict cald, acum rămânând o criză la rece, înafara suveranității unui stat, nerecunoscută această entitate ca subiect de drept internațional, decuplată de un stat european și de Europa în general. Primii care au de suferit sunt chiar cetățenii transnistreni pentru că blocajele vamale, lipsa infrastructurii, imposibilitatea de circulație în zonă și în Europa, sunt convinși, sunt prejudicii pentru toți cetățenii R. Moldova indiferent pe ce mal de află al Nistrului. Plecând de la această situație și domnul Carpov a prezentat foarte clar absența unor impedimente care au fost de multe ori invocate de către comunitatea internațională pentru a motiva lipsa de decizie, conflicte istorice, religioase, tradiții culturale într-o formă sau alta ce împiedicau găsirea unor soluții constructive astăzi. Cred că în primul rând, trebuie ca această problemă să rămână într-adevăr în centrul interesului unei comunități internaționale pentru a găsi soluții și nu pentru a face un câmp de bătălie între interesele unora sau altora. Acest lucru trebuie să fie foarte clar. Atâta vreme cât solicităm buna credință și voință politică pentru găsirea unor soluții amiabile, mutual acceptabile în această regiune și comunitatea internațională, inclusiv, mai ales formatul 5+2 trebuie să acționeze cu bună credință.

În al doilea rând, în opinia mea, orice formulă de rezolvare trebuie să îndeplinească câteva condiții, condiții minimale, normale pe care valorile europene le-au consacrat demult și pe care statele europene, și din spațiul euroatlantic, le apără cu hotărâre. În primul rând, trebuie găsită o soluție justă și durabilă, vorbim aici de R. Moldova, stat suveran cu integritatea teritorială recunoscută și respectată de toate statele comunității internaționale și independentă din punct de vedere politic. Este o premisă nenegociabilă, inclusiv din perspectiva dreptului internațional, dacă doriți, dar sigur fără a uita și formatul relațiilor internaționale pe care continuăm să-l promovăm. R. Moldova este stat membru al OSCE, al Consiliului Europei, se află într-un parcurs european clar, confirmat și respectat de toate statele care sunt sau nu membre a Uniunii Europene. Și-a asumat obligația respectării unor valori implicit asumându-și și dreptul de a cere aceste valori să fie aplicate în ceea ce privește propriul teritoriu, propria suveranitate. Este un exercițiu cât se poate de natural și normal. S-a discutat aici despre reîntregire și eu cred că reîntregirea și integrarea europeană sunt două procese simultane, concomitente ce pot și trebuie să se potențeze reciproc. Nu văd nici o variantă ca deciziile în ceea ce privește situația din Transnistria să

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

fie luate împotriva sensului integrării europene, ceea ce încă o dată mă aduce la concluzia respectării valorilor și principiilor internaționale.

În al treilea rând, în mod evident, nu trebuie omisă componenta transatlantică. În mod evident această componentă poate reprezenta o valoare adăugată în impulsivitatea procesului de rezolvare a acestui conflict. În mod evident, trebuie respectate, ascultate și a se ține seama de toate principiile și toate elementele de interes pe care statele, mai ales cele din formatul 5+2, le ridică în legătură cu soluția ce urmează a se lua. Dar revin, este o chestiune de dialog, este o problemă de respectare principială a valorilor la care noi cu toții aderăm și a căror dovadă se cere R. Moldova atunci când își afirmă aspirațiile europene. Nu este un cerc vicios, este o închidere normală a unei abordări pe care comunitatea internațională a promovat-o cu foarte multă hotărâre atunci când s-a pus problema extinderii. Sigur, sunt încă probleme, așa menționa două dintre ele, față de care cred că comunitatea internațională are obligații destul de clare. Prima este reglementarea politico-militară legată de implementarea deciziilor luate la Istanbul 1999, Tratatul CFE, situația forțelor armate convenționale și modul în care se implementează sau nu, repet, o decizie la care toate statele membre de la Atlantic la Ural au aderat pe parcursul negocierilor foarte laborioase în ceea ce privește aceste tratate, încă o dată vreau să spun, este *legally binding*, nici măcar *political binding*, este *legally binding*, așa cum noi toți de la CSCE am hotărât. În al doilea rând, cred că formatul 5+2, în orice caz, modul în care comunitatea internațională percepe situația din zonă, ar trebui să nu omită și felul în care este respectată legalitatea și modul în care au loc o serie de operații de comerț, modul în care se implică diverși actori economici într-o zonă, încă o dată vreau să spun, nereglementată cel puțin pe palierul european pe care cu toții îl folosim. Înțelegeți la ce mă refer și nu cred că neglijarea acestui aspect face bine procesului de negociere și de deliberare generală din această perspectivă.

Ce vreau să mai adaug și cu acest lucru închei. Credem foarte mult în faptul că în această perioadă ne aflăm în fața unor oportunități ceva mai mari decât cu alte ocazii. Aceste oportunități de reglementare corespunzătoare constituțională conform dreptului internațional a problemei transnistrene rezultă din voința politică a statelor europene de a promova ceva mai hotărât, principiile democrației, principiile statului de drept și ale funcționării normale, moderne a fiecărui stat. Închei prin a spune că toate aceste elemente sunt necesare și utile, favorabile vieții fiecărui cetățean indiferent pe ce mai al Nistrului locuiește. Mulțumesc!

Markus MECKEL: Thank you very much. Now we came to Mr. Ihor Kharchenko, he is ambassador and Special Representative of Ukraine on transnistrian settlement from the Ministry of Foreign Affairs. He served as Deputy Minister of Foreign Affairs in former times and has been ambassador in different countries. We know each other from the NATO Parliamentary Assembly and so you are very experience

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

in that, could you give us your perspective and I would like to ask you at the beginning if there is a change with the new President of Ukraine in the Ukrainian perspective towards this conflict.

Ihor KHARCHENKO: Now immediately picking up your question Mr. Meckel, I don't think Ukraine changed its attitude towards this particular conflict at our borders since the inception of that conflict back in 1992. I think that for almost twenty years we have been showing continue devoted interest in solving this conflict. Indeed the history has been quite long. It is about time to see new wind blowing with some additional help from my friends. What we have witnessed here on the both banks of the Nistru River during the last twenty years, there have been attempts to find approaches for solutions from both banks. We had President Lucinschi at the beginning of '90; we had his successor President Voronin trying at the first term to push the issue and we have the results of that effort being agreed by the sides to the conflict. On some of these documents we have signature of Ukrainian side also as a mediator as well as OSCE and Russian Federation. Since it is not a very good situation to be one of the last speakers at a panel of such outstanding quality because all wise things have been already said I will confine myself to only two points.

First is to go directly to the question, the title of this panel how to overcome the standstill. I wish I knew. We had yesterday's comment reflected by president Kwasniewski of Poland whether he would be able to engage. I think we heard already several things which may help: the recognized international format. We heard from the ambassador of OSCE, from the deputy head of EUBAM, we heard from my old friends Eugen Carpov and Cristian Diaconescu. We heard a lot of repeated things, let me just pick one of it. We still have the unsolved conflict here at the Nistru River and nobody argues that the international consensus, Ukraine included and all the participants in 5+2 format goes for the sacred principle of territorial integrity of the R. of Moldova and finding solutions in peaceful terms with due respect to human rights and rule of law on both sides of the Nistru River. We, as the closest neighbor love the same the right and the left bank. We do not see much difference which is a part of the real picture but we still have the conflict. We still have the problem to be solved and in some offices and analytical centers around Europe we, sometimes may come through the references the "easiest protracted conflict" in this part of the world. The one which is at least stable in its stability but not revoking fears it may become a hot conflict again which is good. Sometimes we forget that conflict means we have two sides. If to go mathematically, Mr. Meckel, to your wish of transforming two plus five into one plus five and to retake the 1+1 direct dialogue, if we add one plus one it gives two; if we use multiplication instead of adding it gives 1 that means that some additional effort should be somehow given on both sides of the Nistru River. If we still have a conflict and the conflict has two sides the only peaceful type of negotiations is for these two sides to talk to each other.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

Definitely today we have much better international environment because we have a number of top officials throughout Europe putting transnistrian issue high on European agenda...Remember the Cabbages and Kings by O. Henry, the situation on a tropical island where a seller of shoes was trying to get some help from a mediator, from a friend. The response was "I can't help you sell the shoes but I can create an environment for you to sell these shoes." I feel that the international situation today is almost right. The environment is there, mediators are there. I think that mediators are common in the approach that the solution, I already referred to, could be found only within the territorial integrity of the R. of Moldova, nobody doubts that but you still have the other side and the dialogue be it in form of working groups, be it in form of more active dialogue of political representatives would be more than supported in this official international setting which is called 5+2 and which may resume its official political status in the coming months.

Now, to end up, I happen to be the ambassador to the R. of Poland in that time when the central big square in Warsaw, all diplomatic core and all top officials of the R. of Poland were expecting the midnight of the day when Poland was entering the EU. I happen to be one of the first who managed to personally congratulate Alexander Kwasniewski in that night. So, my wish is that the Ukrainian ambassador here, and let it happen sooner than later, be one of the first to congratulate the leaders of the R. of Moldova on the night of their entering into EU definitely together with the left bank. Thank you!

Markus MECKEL: Thank you so much for that very hopeful perspective. Now we are coming to Mr. Daniel Nord, he is Deputy Director of Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). He is not part of the play and that is a new quality in the panel and I would like to ask you if you could give a little bit the perspective of the Russian part because you as an observer, as a researcher have to have it in mind and we all know that without Russia there will be no settlement, in the end the problem won't be solved that is why you are welcomed and you can start with your presentation.

Daniel NORD: Well, thank you very much, I was about to say that it is about both pros and cons in coming at the very end of the panel being put in the situation where I am supposed to think like Russia, I think a Russian would be more appropriate to do that. I will try to say something about that at least.

First, I would like to say something about the conflict rose at this panel and the term frozen conflict which is often used in connection with the conflict in Caucasus, Nagorno-Karabakh and South Ossetia. I mean, it is a total different situation here, it is not the same level of ethnic divisions, a lower level of military tension and it seems very unlikely that it will be a similar situation as we have in Georgia in 2008. It is a different situation and perhaps and maybe the term conflict is not the right term. We should look at a very different situation than it is normally in the country. It is also the term solvable, that the situation is solvable which than won't be positive for Caucasus if those conflicts are termed non solvable but it is different than in other so called frozen conflicts. But, it has been frozen for twenty years

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

now and one of things which you started by saying, why would you like a representative from Russia, so I have to say a few words about that. Russia is the key actor; it has always been viewed as the key actor. It has now about 1300 troops in Moldova and with political and also financial support to Transnistria it is not so strange that if you manage to make a deal with Russian then the situation will solve itself. I think one should be a little bit cautious in making assumptions because that leaves aside the transnistrian authorities and people which you also said that are missing in this panel or it have been a number of occasion when people assumed that a greater power or a state with close political relationship would have quite substantial influence or would pull the strings so to say and it turned out not being the case. Actually it has a bit less leverage than one anticipated. We should take that conclusion with caution, but, at the same time, it seems pretty clear that Russia has a substantial influence therefore it is quite obvious that it has been the ... of this kind of negotiation but so far no deal has been made and it is not so strange from my safe office in Stockholm. Russia through the forces present in Moldova has a little bit of influence it doesn't cost them so much financially and it doesn't cost them so much politically either. For them the situation is not that bad and they can also point to a legal justification based in the Agreement of the 1990. Of course, you have the 1999 Istanbul Agreement, the withdrawal which they have not done but still the situation for them is not that bad. For quite understandable reasons Moldova is not willing to make a kind of deal that Russia has proposed and I fully understand that so far EU wasn't able to provide an interesting proposal to make Russia change its current position. Now, there are indications which I think have been hinted at this panel that they may come to different position over time, I mean it has been like this for twenty years almost and things shift also in Moscow but, I still haven't seen it happen but if it happens it will be a major game change in this whole thing.

I do think also by focusing on Russia as a sort of key actor we missed out on what I do think is the key actor and that is what the Head of OSCE Mission Mr. Remler who left referred to, and it is Moldova. Moldova itself has the possibility to act and can do things. I think a lot of things that have happened over the years are in the right direction. It is happening more and more like that. Let me just mention a couple of things like the issue with the border control and the EU border assistance mission, it is a possible thing, it needs to be strengthened and it needs to work hard with; work on confidence building measures to increase contact between groups of the people especially between youth, civil society organisations but also government agencies. I think that is very helpful. That is also a support for the reintegration process on both sides. And not just confidence building measures, other activities may bring the two parties together. You have the OSCE working groups who are working, we heard from Mr. Remler that there is some progress but not as much as he would like to see, I will not go into that. They have the problem with the ammunition depot in Colbasna which would be an excellent opportunity for Transnistria, Moldova and other parties in the region to engage in it. It is not so much as a security risk that the ammunition could be used to carry out offensive operations or it could be sold to other actor who can use it; it is more a safety asset and environmental asset in everybody's interest to address it. We should design and implement projects to support the development in Moldova. They should be signed so that they touch both sides of the river and this should be done in a way that is not falsely seen as Romanisation of the process into Europe. I think that is important to keep in mind.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

I have two more things. There is a necessity to develop a new security structure in Europe, it is being discussed that. The CFA Treaty was suspended, the amended CFA Treaty suspended and the risk for Moldova is that the Agreements from 1999, whether there was a clear linkage when Russia withdrew from Moldova and Georgia then the other western states would ratify the amended CFA Treaty but never happened, of course. Now there are discussions how to design a new security structure for Europe, there is the Medvedev proposals and others. I think that Moldova has to make sure that the linkage is not lost. That would be an added political value for them and also it is a possibility for the western European states to put something more interesting on the table to, perhaps, change the Russian position. The final thing is the one which leads me to the main thing from moving forward because in a way it is not really standstill, but the standstill is only standstill if you are still and I don't think that Moldova is still. Moldova is developing; it is pursuing its European Union track, by modernising, adhering to the rule of law, introducing democracy in all aspects, full respect for minorities, feeling better in more capable institutions in the country, fighting corruption. Moldova will be stronger, will be even more economically viable, functional and will create a better future for its people. This will be also seen at the other side of the river, in Transnistria which is part of Moldova and over time and time it will be clearer where a better future lies for them. Once we come to that conclusion that will have implications both with financial and human cost, which depends on how much time this will take, but I do think there is a move already now and this is something that is in Moldova's own hands rather than leaving it up to negotiations and agreements of others. In a way it also reflects the programme of this conference where we have one session taking about Transnistria and the other session talking about how important is to make Moldova more compatible, more viable. With that I would like to finish up. Thank you!

Markus MECKEL: Thank you very much! It is really a pity that we have no real chance for a dialogue because I think this issue is needed for a dialogue but in our procedure I am pressed to come to three commentators and I would like to ask the three of you to concentrate to one or two points. First it is Iulian Chifu from Romania.

Iulian CHIFU: Vă mulțumesc dle Meckel! Am ascultat aici niște prezentări tehnice destul de aprofundate, asupra proceselor am auzit păreri și poziții. Având în vedere că reprezintă o organizație nonguvernamentală am să încerc să fiu liber în sensul constrângerilor diplomatice sau politice. În egală măsură, având în vedere timpul am să merg pe cinci idei cu soluții. Soluția este mai greu de găsit dar poate niște idei care pot ajuta sau...drumul către o eventuală soluție. În primul rând am văzut o tentativă de a aborda subiectul geopolitic, regional, local, intern și o tentativă de a plasa responsabilitățile pe diferitele planuri. Din punctul acesta de vedere aș respinge o asemenea abordare pentru că abordarea este complementară și dacă vrem, într-adevăr o soluție cred că ea poate fi obținută printr-o abordare comprehensivă și local, și intern, și regional, și geopolitic. Al doilea punct, ne spunea dl Vice Premier Eugen Carpov, în legătură cu anumite procese negative și chiar anumite provocări care au loc, elemente care ar putea deraia într-o oarecare măsură deschiderea Chișinăului și o apropiere. Am văzut pentru prima oară după 18 ani arestări de tip Ilașcu. Eu cred că poate ar fi bine să revizităm CEDO și în aceste cazuri, familiile respective să meargă pe o asemenea cale și să vadă, pentru că există un precedent cazul Ilașcu versus Republica Moldova și Rusia, poate creează elemente de up-datere sau poate chiar ajută un asemenea proces situația din Transnistria. Cel de al treilea punct, evident că discutăm despre Transnistria

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

pentru faptul că are o capacitate de sustenabilitate economică, mai mult, are capacitatea de a antrena actori din regiune și din afara regiunii pentru a se susține existența unui stat, a unei regiuni fără reguli asupra căreia autoritățile legale de la Chișinău nu au posibilitate de a influența, o zonă de impunitate, o zonă de lipsă de control; susțin și cele spuse în domeniul criminalității, în domeniul corupției. Cred că, de asemenea, trebuie să ne uităm la tentativa de a elimina asemenea mecanisme, în egală măsură complementar, și în același timp de a crea mecanisme de a produce efectul invers, de atractivitate a cetățenilor R. Moldova din regiunea Transnistreană pentru statul de care aparține. Un al patrulea punct, vorbim tot timpul despre, și e bine că s-a făcut această remarcă, o preluare mai activă și o tendință de *ownership* de către Chișinău. Eu cred că aici trebuie să asumăm și niște costuri, și poate ar fi interesant să vedem Guvernul R. Moldova expulzând din spațiul politic personajele care profită din existența unui asemenea spațiu și poate instrumentul bugetar ar putea să reprezinte un instrument pentru a fi o valoare adăugată în acest proces. Mă refer aici de la anumite vărsăminte a unor firme din Transnistria în bugetul R. Moldova și respectiv elemente bugetare care să se regăsească în bugetul R. Moldova ca proiectări de dezvoltare a reintegrării dintre cele două maluri. În fine, ultimul punct și cu aceasta conchid, lumea se mișcă, lucrurile se schimbă. Se schimbă lumea arabă, se schimbă cu liderii autocrați, cu liderii care au peste 20 de ani în funcție. Sunt elemente care se pot întâmpla oricând. Deja avem evenimentele, cu mică probabilitate, care încep să devină din ce în ce mai posibile să se întâmple, evenimentele de tip *flex one* în bazinul Mării Negre, evenimente care devin din ce în ce mai prezente. Cred că ar fi cazul ca R. Moldova să-și pregătească și pârgii, instrumente și elementele de pe teren pentru a valorifica o eventuală schimbare, asemenea oportunitate care s-ar ivi având în vedere și procesele care influențează, inclusiv, situația unui regim autoritar...

Markus MECKEL: Thank you very much! Now I would like to give the floor to Mr. Oazu Nantoi, Programe Director. He is dealing with conflict management for many years and is very experienced in this field.

Oazu NANTOI: Onorată asistență, timpul care mi-a rămas nu-mi permite să fiu politicos, de aceea, eu mă voi strădui să fiu cât mai explicit. Ce este aceia fenomenul pe care noi îl numim conflictul transnistrean? Între cine este acest conflict? În opinia mea personală fenomenul pe care noi îl numim conflict transnistrean este un conflict între proiectul de edificare a statului R. Moldova în frontierele fostei RSS Moldovenești cu ambițiile neo-imperiale ale Federației Ruse în lipsa interesului față de acest proiect a elitei atât din interiorul R. Moldova precum și din exteriorul ei. Dar, din ceia ce am spus eu rezultă o axiomă, dacă doriți, conflictul nu este unul intern pentru că populația din stânga Nistrului nu este parte în conflict și administrația din stânga Nistrului, în special Igor Smirnov, nu reprezintă această populație. Care este soluția? Soluția constă în demontarea imediată, controlată, pașnică a structurilor a acestui regim și integrarea treptată ținând cont de psihologia populației, consecințele aflării lor, timp de 20 de ani, sub controlul acestui regim și de lipsa totală de democrație, integrarea lor în spațiul informațional, politic, economic, mintal al R. Moldova. Prin urmare, așa-numita Transnistrie nu necesită nici un fel de statut politic special ci un tratament special în timpul procesului de integrare în R. Moldova. În opinia mea personală, noi cetățenii R. Moldova, nu suntem capabili să ne asumăm responsabilitatea pentru reîntregirea țării. Noi cetățenii R. Moldova și aleșii noștri trebuie să fie angajați în procesul reintegrării țării., doar atunci putem miza pe suportul prietenilor din exterior. Și dacă noi vom

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

fi angajați ne vom convinge că nu Rusia este puternică, că Rusia singură nu știe ce să facă, și nu Igor Smirnov este puternic ci noi am fost slabi pe parcursul a 20 de ani. Eu sper că lucrurile se schimbă, inclusiv se întâmplă procese interesante în stânga Nistrului și eu sper că Alianța pentru Integrare Europeană va fi cu adevărat pentru Integrare Europeană ceea ce înseamnă nu doar declarații pro-europene ci și asumarea practicilor europene în ceea ce privește dialogul cu societatea civilă pe malul drept și dialogul deschis, sincer cu populația din stânga Nistrului care va contribui la dezvoltarea acestei regiuni. Vă mulțumesc!

Markus MECKEL: Thank you very much for that frank position and very open minded speech. I think that this dimension of liberalization which is in the question of the solution to the conflict is a very important one and come back to what I mentioned in the beginning that the question of the people, of the citizens there is a very important dimension and the question how to take part, how to give them participation in that process. So, the last, in the long line of speakers is the former Deputy Prime Minister of Moldova Victor Osipov, you have the floor.

Victor Osipov: ...cauza Republicii Moldova, în ambele, în cele 2 direcții de politici. Voi spune, voi reaminti din spusele unor, apropo de responsabilitate și de angajament. Din criticile unora dintre oponenții noștri politici atunci când Alianța pentru Integrare Europeană numărul unu s-a format și eu m-am pomenit în această poziție la Guvern fără prea multă experiență anterioară, sigur s-au găsit și pe bună dreptate mulți au supus criticii o asemenea alegere, o asemenea numire. Eu însumi pot acum să vă destăinui că am avut propriile emoții în fața unei asemenea responsabilități dar, ceea ce am înțeles după un an și jumătate de activitate de lucru este că dacă te angajezi și dacă muncești, și dacă încerci să păstrezi consecvența, să fii consecvent, să dai continuitate ideilor bune, noi nu am schimbat foarte multe dintre mecanismele elaborate, instituite anterior, doar le-am reanimat, le-am reactivat, am încercat să le dăm noi valențe și am schimbat atitudinea. Am încercat să schimbăm atitudinea pentru a face ca oamenii din stânga Nistrului să simtă că acest Guvern al Republicii Moldova este Guvernul lor, și al lor, la fel ca și al celor din dreapta Nistrului. Și am să vă dau un exemplu, nu vreau să lungesc prea mult vorba. Știți că activitatea comercială externă, activitatea economică externă a celor din stânga Nistrului depinde în actualele condiții de autoritățile moldovenești și de, să zicem așa, acordurile care noi le avem pe plan internațional și pe care trebuie să le respectăm. Am avut o solicitare din partea unei întreprinderi piscicole din Transnistria care dorea să fie testată de către serviciul fitosanitar pentru a i se permite să exporte produsele sale în Europa. Și niște colegi de la Ministerul Agriculturii le-au pregătit un răspuns în care fiecare aliniat se începea cu cuvântul NU: NU puteți să faceți asta pentru că., pe următorul subiect NU vom reuși să rezolvăm sub acest aspect deoarece și așa mai departe. I-am rugat să redacteze această scrisoare, să nu văd nici un NU în textul pe care îl trimitem la Tiraspol și au reușit propunând soluții constructive. Deci, puteți face export dacă sau însă trebuie însă să urmați următoarea procedură care este prevăzută de legislația moldovenească și de cerințele internaționale, puteți face asta în felul următor, noi suntem disponibili să venim sau să trimitem experții de la Agenția fitosanitară. Adică, v-am dat acest exemplu pentru a ilustra într-un fel ceea ce înțelegem și cum am aplicat schimbarea de atitudine. Noi avem un obiectiv, el se numește reintegrarea Republicii Moldova și orice acțiune trebuie să fie subordonată, adecvată acestui scop, pentru că în final noi vrem ca cetățenii din stânga Nistrului să devină sau să revină, să zicem așa, în același stat, în aceeași comunitate cu noi toți, împreună. Nu putem merge

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Forum UE- Moldova, 04.05.2011

pe calea antagonizării, trebuie să mergem pe calea apropierii, pe calea așa numitelor măsuri de consolidare a încrederii. Vă mulțumesc!

Institutul de Studii Estice din Varșovia în parteneriat cu Asociația pentru Politică Externă din Moldova a organizat în perioada 29 – 31 martie 2011 Forumului Economic Uniunea Europeană – Moldova sub patronajul domnilor Vlad Filat, Primului Ministru al Republicii Moldova și Donald Tusk, Primul Ministru al Poloniei. Primul Forum UE – Moldova a servit drept un cadru pentru schimb de idei, experiență și discuții privind posibile colaborări pe viitor.